

ระบบการจัดการสุขภาวะชุมชนเพื่อตำบลแห่งการเรียนรู้
องค์การบริหารส่วนตำบลไทรนอก อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย

Community's Health Management System to Achieve a Model Thombon for Learning:
The Study of Kai-nog Thombon, Kongkrait Distric, Sukhothai Province.

หทัยชนก บัวเจริญ¹
กมลทิพย์ ขลิ้งธรรมเนียม²
ปิ่นนเรศ กาศอดม³
จุฑารัตน์ ผู้พิทักษ์กุล⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้กระบวนการศึกษาชุมชนแบบเร่งด่วน ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานะ ศักยภาพและทุนทางสังคมในการพัฒนาตำบล และศึกษาแนวคิดการจัดการสุขภาวะ และผลลัพธ์การจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลไทรนอก จากแหล่งข้อมูลประกอบด้วย 1) การศึกษาเอกสาร 2) การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในครั้งนี่คือ ผู้บริหาร แกนนำจากภาคท้องถิ่น ภาคท้องที่ ภาคประชาชน หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง วิทยากรชุมชน และผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องสำคัญเชื่อมโยงกับการขับเคลื่อนตำบลสุขภาวะ จำนวน 70 คน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้กระบวนการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการศึกษา

1) **ฐานคิดในการดำเนินการพัฒนาตำบลเพื่อการจัดการตำบลสุขภาวะ** ประกอบด้วย (1) สร้างการมีส่วนร่วม บนพื้นฐานความเชื่อในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวางแผน และร่วมดำเนินการ โดยใช้แผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาเป็นกลไกหลักในการสร้างการมีส่วนร่วมจากการทำเวทีประชาคม (2) การค้นหาและฟื้นฟูในการจัดการ การนำใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมพื้นบ้านในการจัดการสำรวจทุนทางสังคมในการขับเคลื่อน โดยใช้ทุน ทั้งภายในและภายนอกตำบล เข้ามามีส่วนร่วมหนุนเสริมการทำงานร่วมกัน (3) การต่อยอดการพัฒนา ผู้บริหารของตำบลใช้การศึกษาดูงานจากเรื่องต่างๆของที่อื่นนำมาประยุกต์และต่อยอดตามบริบทของพื้นที่ตนเองมาพัฒนาให้ตำบลไทรนอกได้รับโอกาสในการจัดการ

2) **ความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อการจัดการสุขภาวะชุมชนโดยชุมชน** ขององค์การบริหารส่วนตำบลไทรนอก ประกอบด้วยระบบย่อยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ (1) ระบบการบริหารจัดการตำบล (2) ระบบการเรียนรู้เพื่อเด็กและเยาวชน (3) ระบบสวัสดิการชุมชน (4) ระบบเศรษฐกิจชุมชนและเกษตรปลอดภัย (5) ระบบภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมพื้นบ้าน และ (6) ระบบสุขภาพชุมชนและอาสาสมัคร

3) **ผลลัพธ์และปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จ** องค์การบริหารส่วนตำบลไทรนอกได้รับการยอมรับและได้รับรางวัลจากหน่วยงานต่าง ๆ ในด้าน การจัดการสุขภาพ การพัฒนาเด็กและเยาวชน และการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทั้งนี้เกิดจากปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จที่สำคัญคือ การมีผู้นำที่เป็นนักบริหารจัดการที่ดี มีความจริงใจในการบริหารตำบลแบบมีส่วนร่วม และนำใช้ทุนทางสังคมโดยเฉพาะภูมิปัญญาที่มีอยู่ในตำบล

คำสำคัญ: สุขภาวะชุมชน ตำบลแห่งการเรียนรู้ องค์การบริหารส่วนตำบลไทรนอก

¹ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครปฐม Email: hbuajalearn@gmail.com

² คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ Email: noinoi91@gmail.com

³ วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี Email: pinnarate@gamil.com

⁴ โรงพยาบาลหัวเฉียว Email: ems.huachiew@yahoo.com